

תאריך עדכון 18.2.2019

שם הקורס: החברה הישראלית

שם המרצה: פרופ' רחל שרעבי

מס' קורס 9320301

סוג הקורס: (שיעור)

היקף שעות: 2 ש"ש

מסטר: שנתי

שנת לימודים: תש"פ

דואר אלקטרוני: יימסר

שעות-קבלה: בתיאום מראש

אתר הקורס באינטרנט: באמצעות מערכת "למידה" (Moodle).

* הסבר יינתן בתחילת הקורס!

א. מטרת הקורס:

הקורס נועד להקנות לסטודנטים הבנה מנקודת מבט סוציולוגית, של תהליכי ההתהוות והשינוי בחברה הישראלית והשפעתם על היחסים בין מגזרים וקבוצות. הקורס ינתח, בפרספקטיבה היסטורית תופעות פוליטיות-חברתיות בתקופת היישוב, ויבחן את השלכותיהן בימי המדינה. הקורס יציג גישות סוציולוגיות שונות לחקר החברה הישראלית ויישם אותן בניתוח הדינאמיקה שלה.

ב. תוכן הקורס:

הקורס ידון בדפוסי ההתארגנות ובעיצוב הזהות הקולקטיבית בחברה היישובית, במעבר מיישוב למדינה ובהמשך התפתחותה של החברה הישראלית במהלך שישים שנות קיומה. הקורס יעסוק בגורמים בתהליכים ריבודיים ובשסעים בחברה: לאומיים, פוליטיים, כלכליים, עדתיים, דתיים, מגדריים ועוד, ויבחן את סוגיית הרב תרבותית והשלכותיה על היחס ל"אחר" בחברה. כמו-כן, הקורס יעסוק במרכיבי הזהות הקולקטיבית ובגורמים אינטגרטיביים בחברה הישראלית: מיתוסים, חגים וטקסים, דת אזרחית, תודעת השואה ועוד ובשינויים שחלו בהם במרוצת השנים.

מהלך השיעורים: הוראה פרונטאלית, דיונים, סרטים, קריאת מאמרים וניתוחם במסגרת הקורס.

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1	גבולות הזמן של החברה הישראלית	הרצאה	
2	גבולות המרחב של החברה הישראלית	הרצאה	
3	היורדים	דיון בפריט 1	לב ארי, ל (2006), עמ' 3-42.
4	החברה החרדית	דיון בפריט 2	רובין, א ונוביס-דויטש, נ (2017), עמ' 109-140.
5	העובדים הזרים	דיון בפריט 3	אריאלי, מ (2016), עמ' 112-144.
6	ערביי ישראל	הרצאה	
7	זהות קולקטיבית ורב תרבותיות	הרצאה	
8	זיכרון קולקטיבי	הרצאה	
9	תודעת השואה	דיון בפריט 4	יבלונקה, ח (2000), עמ' 150-166.
10	חגים, טקסים ודת אזרחית	דיון בפריט 5	שרעבי, ר' (2009), עמ' 180-190.
11	צה"ל בחברה הישראלית	הרצאה	
12	מאפיינים דמוגרפים	הרצאה	
13	מדיניות הקליטה	הרצאה	
14	עולי בריה"מ	דיון בפריט 6	לומסקי-פדר, ע ורפורט, ת, עמ' 1-13.
15	עולי אתיופיה	דיון בפריט 7	ימיני-ענתביל, (2010), עמ' 43-68.
16	עולי צרפת	הרצאה	
17-18	שסעים ובעיה חברתית	דיון בפריט 9	פרס, י ובן אליעזר, א (2006), עמ' 11-28.
19-20	יחסי דתיים-חילוניים	דיון בפריט 10	גודמן, י ויונה, י (2004), עמ' 9-45.

ג. חובות הקורס:**דרישות קדם:אין****חובות / דרישות / מטלות:**

- 1) קריאת פריטים מהרשימה הביבליוגרפית.
- 2) מבחן שנתי, שיכלול את חומר הלימוד והקריאה הביבליוגרפית.

מרכיבי הציון הסופי

מבחן שנתי-100%. ציון עובר 60.

ד. ביבליוגרפיה:**קריאת חובה**

1. לב ארי, ל (2006). "מי מרוויח ומי מפסיד? מוביליות חברתית וקליטה באמצעות הגירה בקרב מהגרים ומהגרות ישראלים בארה"ב". סוגיות חברתיות בישראל, 2, עמ' 3-42.
2. רובין, א ונוביס-דויטש, נ (2017). "נשים חרדיות באקדמיה: מסורת, מודרנה וחששות מווסתים". מגמות, נב (2), עמ' 109-140.
3. אריאלי, מ (2016). "מבקשי המקלט האפריקאים בישראל: שש סוגות שיח בפולמוס אחד". הגירה, 6, עמ' 112-144.
4. יבלונקה, ח (2000). "תודעת השואה כגורם מעצב זהות". בתוך: צמרת, צ ויבלונקה, ח (עורכים). העשור השני: תשי"ח-תשכ"ח. ירושלים: יד בן-צבי, עמ' 150-166.
5. שרעבי, ר' (2009). חג המימונה-מהפריפריה אל המרכז. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד ויד בן צבי, עמ' 180-190.
6. לומסקי-פדר, ע ורפפורט, ת (2013). ישראלים בדרכם-סיפורי הגירה של צעירים מברית המועצות לשעבר. ירושלים: מאגנס, עמ' 1-13.
7. ימיני-ענתבי, ל (2010). "בשולי הנראות: עולים אתיופים בישראל". בתוך: לומסקי-פדר, ע, רפפורט, ת וגינזבורג, ל (עורכות). נראות בהגירה, ירושלים: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 43-68.
8. שרעבי, ר וקפלן, א (2014). כמו בובות בחלון ראוה: מנהיגי העולים מאתיופיה בישראל. תל-אביב: רסלינג, עמ' 17-30.
9. פרס, י ובן אליעזר, א (2006). קירבה ומריבה: שסעים בחברה הישראלית. תל-אביב: עם עובד ומכללת ספיר, מבוא, עמ' 11-28.
10. גודמן, י ויונה, י (2004). "דתיות וחילוניות בישראל- אפשרויות מבט אחרות". בתוך ספרם: מערבולת הזהויות. ירושלים: ון ליר והקיבוץ המאוחד, עמ' 9-45.
11. שרעבי, ר' (2016). התחדשותה של מסורת: חגיגות הסהרנה בישראל. תל-אביב: רסלינג, עמ' 259-267.

קריאת רשות

1. רייטר, י (2005). דילמות ביחסי יהודים ערבים בישראל. תל-אביב: שוקן, מבוא, עמ' 11-43.
2. גבזון, ר (1999). ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית: מתחים וסיכויים. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד ומכון ון-ליר, עמ' 36-45, 150-162.
3. אייזנשטדט, ש"נ (2004). תמורות בחברה הישראלית. תל-אביב: משרד הביטחון, עמ' 9-13, 36-44.
4. פוגל-ביזיאוי, ס (2005). "אם טוב כל כך אז למה רע כל כך: ההיבטים המגדריים של הנאו-ליברליזם בשוק העבודה בישראל". בתוך: בראלי, אבי ואחרים. חברה וכלכלה בישראל, ירושלים: מכון בן צבי ואוניברסיטת בן גוריון, עמ' 183-216.
5. ידגר, י (2010). המסורתיים בישראל-מודרניות ללא חילון. ירושלים: מכון הרטמן ואוניברסיטת בר אילן, עמ' 11-20.
6. גבע, ש (2011). אל האחות הלא ידועה-גיבורות השואה בחברה הישראלית. תל אביב, הקיבוץ המאוחד, עמ' 11-21.
7. שפירא, א (2003). "לאן הלכה 'שלילת הגלות'". אלפיים 25, עמ' 9-54.
8. מימי, א' ואחרים (2007). "לקראת מדיניות מבוססת ממצאים: סקירה שיטתית של תוכניות להתמודדות עם אבטלה בישראל". סוציולוגיה ישראלית ט(1), עמ' 41-70.
9. ליסק, מ (2007). "צה"ל בין זהות לאומית ממלכתית לבין זהויות סקטוריאליות: 1948-2000". בתוך: נאור, מ (עורך). צבא, זיכרון וזהות לאומית. ירושלים: מאגנס, עמ' 39-47.

ה. שם הקורס באנגלית:

The Israeli Society